

Examining The Skills Of 3rd Grade Class Teachers Department Students On Reading From Paper And From The Screen In Terms Of Several Variables

Oğuzhan KURU

Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Education, Division of Classroom Instruction Education

Abstract

The aim of this study was to determine the difference between the understanding levels of the class teachers department students on what they read on printed texts and on the texts on the screen with the same readability levels in terms of several variables like gender, having computers or not, having smart phones or not, and the duration of using computer-smart phones. It was also the aim to reveal the students' viewpoints on reading from the printed materials and from the screen. For this purpose, the understanding levels of 75 teacher candidates studying at class teachers department of a university in texts were measured and compared in terms of several variables; and the viewpoints of the students on printed texts and the texts on the screen were analyzed. The Study Group consisted of 75 teacher candidates studying at Erzincan University, Faculty of Education in 2014-2015 Academic Year. The printed texts and the texts on the screen whose readability levels were the same were used as the data collection tool in the study, and afterwards, success tests were applied. In addition, structured interviews were also made with the students. As a result of the analyses of the data, a significant difference was detected in the understanding levels and in the smart phone and computer use durations of the students in terms of the gender variable, and no differences were detected according to the other variables. Furthermore, a significant difference was also detected only in the understanding levels of the woman teacher candidates who had smart phones in printed materials.

Keywords: *Reading from screen, reading from paper*

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 19, No 2, 2018
pp. 36-52
DOI: 10.17679/inuefd.323135

Received : 22.06.2017
Accepted : 11.06.2018

Suggested Citation

Kuru, O. (2018). Examining The Skills Of 3rd Grade Class Teachers Department Students On Reading From Paper And From The Screen In Terms Of Several Variables, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 19(2), 36-52. DOI: 10.17679/inuefd.323135

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The aim of this study was to determine the difference between the understanding levels of the teacher candidates who were studying at class teacher department in the printed texts and in the texts on the screen, and to reveal the viewpoints of the teacher candidates on reading from the paper and from the screen. In addition, the influence level of the technological products that might replace old educational materials was also investigated.

Purpose

This study is important in that it investigates the understanding levels of teacher candidates, who use and interact new technological devices such as computers and tablet PCs in classrooms in reading from the paper and from the screen, and includes their viewpoints on this topic.

For this purpose, answers for the following questions were sought in the scope of the study.

- Are there significant differences between the teacher candidates in all variables in terms of gender?
- When the topic is considered in terms of having smart phones, are there significant differences between the female and male teacher candidates in understanding the printed texts and the texts on the screen?
- When the topic is considered in terms of having computers, are there significant differences between the female and male teacher candidates in understanding the printed texts and the texts on the screen?
- When the topic is considered in terms of usage durations of computers and smart phones, are there significant differences between the female teacher candidates in understanding the printed texts and the texts on the screen?
- When the topic is considered in terms of having computers, are there significant differences between the male teacher candidates in understanding the printed texts and the texts on the screen?

Method

The Literature Review Method has been used in this study in which the aim was to determine the difference between the understanding levels of the teacher candidates who were studying at class teacher department in the printed texts and in the texts on the screen, and to reveal the viewpoints of the teacher candidates on reading from the paper and from the screen in terms of several variables. In today's world, with the development of technology, the devices and equipment we interact with change in educational environments, which is also the case in every field. These equipment and devices bring with them new skills. The reading skill, which is the most basic way of learning, faces this change through "screen". In order to explain how efficiently the students used this new skill without interventions in terms of several variables, and what they thought about this skill, the Literature Review Method was used in the study.

The Study Group consisted of 75 teacher candidates 65 of whom were female, and 10 were male studying at Erzincan University, Faculty of Education in 2014-2015 Academic Year. The teacher candidates were selected with the Purposeful Sampling Method.

In order to collect data in the study, printed texts and the texts in digital medium whose readability levels were the same were used. After the teacher candidates read the texts, the Success Test, which consisted of "Multiple-Choice, Fill in the Gaps, Classical And True-False Questions", was applied to the students by the author of the study. In addition, a structured interview was also made with the students.

The texts that were used in the study were selected from the titles "What is Fast Reading?" and "The Importance of Word-Recognizing and Relevant Models" from the book with the name "Fast Reading and Construction of the Meaning" written by Güneş (2009), which were not seen by the students before. The difficulty level of the texts was computed according to the readability formula of Ateşman (Temur, 2003).

The difficulty level of the printed text (The Importance of Word-Recognizing and Relevant Models) was detected as 45,262 (Difficult); and the difficulty level of the text in the digital medium (What is Fast Reading) was detected as 39,409 (Difficult).

The students were given 30 (thirty) minutes to read the texts. Right after reading each text, the Success Test, which was prepared by the author of the study, was applied to the students. There were Multiple-Choice, True-False, Fill in the Gaps, and Open-Ended Questions in the success test. The success test was evaluated over 100 points, and the students could receive minimum 0 (zero) point for each question; and maximum 25 (twenty-five) points in Multiple-Choice Questions; 30 (thirty) questions in Fill in the Gaps questions; 25 (twenty-five) questions in True-False Questions; and 20 (twenty) points in Open-Ended Questions. Aside from these, structured interviews were made with the students to determine their viewpoints on reading from the paper and from the screen.

The data obtained in the study were analyzed by using the SPSS 15 Statistical Package Program. The difference between the variables was checked with the Mann Whitney U-Test by taking the averages of the points. The interview questions were analyzed with the Content Analysis Method.

Findings

Based on the results of the study, it is observed that technology is an inevitable part of education and training process, which is the case in all stages of our lives. It is also observed that the teacher candidates - especially the female teacher candidates- are in frequent interaction with screen in their daily lives. However, when the understanding level of the teacher candidates in reading from the printed material and from the screen is considered, it is observed that male teachers understand the texts on the screen more. The reason for this is considered to be the use of the screen by women teachers not for reaching information and for understanding the information they obtain, but the use of the screen for interactions in social media and for control purposes. This is expressed by some of the female teacher candidates as follows: "I use my mobile phone to play games, to communicate, and to talk to my friends. I have Facebook, Line and Instagram Accounts, and I have continuous sharing." "I use my mobile phone for texting my friends and for social media. I have Facebook and Instagram Accounts. Although in general, I do not share many things, I follow the shared messages. I do not have the habit of reading books from my mobile phone."

Aside from these, it was also determined that having computers and smart phones by female and male teachers did not create a significant difference in understanding the texts on the paper or on the screen. The reason for this may be the fact that we prefer traditional methods to reach and understand information. Some of the students stated this situation as "working on the printouts of the screen images".

Discussion & Conclusion

As a conclusion, it is considered that "traditionalist" generations, who prefer concrete materials like books, notebooks on which they can write things, and who are also "innovative", who follow any types of technology and purchase new technological items in the fastest manner, must be exposed to experiences as much as possible to use the technology at their hands in the most efficient manner for their professional fields, which is their education-training periods.

Sınıf Öğretmenliği 3. Sınıf Öğrencilerinin Kâğıttan Ve Ekrandan Okuma Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Oğuzhan KURU

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı

Öz

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği anabilim dalı öğrencilerinin, okunabilirlik düzeyleri aynı olan, basılı ve ekrandaki metinlerden okuduklarını cinsiyet, bilgisayarlarının olup olmaması, cep telefonlarının akıllı olup olmaması ve bilgisayar-cep telefonu kullanım süreleri değişkenlerine göre anlama düzeyleri arasındaki farkı belirlemek; ekran ve kâğıttan okuma ile ilgili öğrencin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla sınıf öğretmenliği anabilim dalında 3. sınıfta öğrenim görmekte olan 75 öğretmen adayının metinleri anlama düzeyleri ölçülmüş, farklı değişkenler açısından karşılaştırılmış, aynı zamanda basılı ve ekrandaki metinlere bakış açıları değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim öğretim yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 75 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla okunabilirlik düzeyleri aynı olan basılı metinler ve dijital ortamdaki metinler kullanılmış, daha sonra başarı testleri uygulanmıştır. Ayrıca öğrenciler ile yapılandırılmış mülakat yapılmıştır. Verilerin analizi sonunda, öğrencilerin bilgisayar ve telefon kullanım süresinde ve ekrandan okudukları metinleri anlama düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmuş olup diğer değişkenlerde farklılık bulunamamıştır. Ayrıca, sadece kadın öğretmen adaylarında cep telefonları akıllı olanların basılı metinleri anlama düzeylerinde anlamlı farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ekran okuma, kâğıttan okuma.

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 19, Sayı 2, 2018
ss. 36-52
DOI: 10.17679/inuefd.323135

Gönderim Tarihi : 22.06.2017
Kabul Tarihi : 11.06.2018

Önerilen Atıf

Kuru, O. (2018). Sınıf Öğretmenliği 3. Sınıf Öğrencilerinin Kâğıttan Ve Ekrandan Okuma Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 36-52. DOI: 10.17679/inuefd.323135

GİRİŞ

Bilginin gelişme hızına yetişemediğimiz ve her yeni bilgi ile değişen yaşam şartlarımız hayatımızın her aşamasında kolaylıkla gözlenebilmektedir. Hayatımızın önemli bir kısmını alan eğitim süreci de bu değişikliklerden en çok etkilenen alanlardan biridir. Bu nedenle mevcut eğitim-öğretim yapısında her gün yeniden bir düzenlemeye ihtiyaç duymakta ve çoğunlukla bu ihtiyaç da en kısa sürede hayata geçirilmektedir. Eğitim öğretim sürecinde son yirmi yılın en büyük ve önemli değişikliği teknolojik ürünlerin sınıf içerisinde aktif olarak kullanılmaya başlanmasıdır. Yeni teknolojik ürünlerin sınıfa girişi beraberinde yeni kavramları, öğrenme alanlarını ve öğrenme becerilerini getirmiştir. Aslında bu yeni öğrenme becerileri sadece sınıf içerisinde değil hayatın her alanında kullanılmaktadır. Hayatımıza bu denli etki eden ve her aşamasında yer alan bu becerilerin etkili bir şekilde kullanılması da şarttır.

Günümüzde bilgiye ulaşmanın en üstün yolu okumadır. Okuma, bireyin dil, zihinsel, sosyal ve duygusal becerilerine ve geleceğine yön vermektedir. Bu nedenle okuma öğretimi ve becerilerine büyük önem verilmektedir (Güneş, 2012). Okuma, insanın yeni kelimeler öğrenerek, anlayışlar kazanarak, hayaller kurarak, yaratıcılığını geliştirerek ufkunu genişletir ve derinleştirir (Akyol, 2016). Okuma, insan hayatında bu kadar önemli ve geniş bir etki gücüne sahip olmakla beraber, okumayı öğrenmek sadece harfleri öğrenip çözümlenmekten ibaret değildir ve zorlu bir yoldur (Topuzkanamış ve Maltepe, 2010). Okumada en önemli amaç anlam kurmadır. Bu yüzden değişen bilgi kaynaklarının anlam kurma farklılıkları ya da benzerliklerine dikkat edilmelidir. Benzerliklerin tespiti ve varsa farklılıkların neler olduğu ve giderilmesi adına yapılacak gerek materyal, gerek okuyucuyu etkin kılma, yöntem ve becerilerinin ortaya konması önemli problemler arasındadır (Ertem ve Özen, 2014).

Okumanın tarihi kitaplarla yakından ilgilidir. Kitapların evrimi genel olarak düşüncelerin ve sözlerin bir belgenin üzerine tekdüze bir şekilde kaydedilmesiyle gerçekleşmiştir. Hatta iki bin yıl önce insanlar sessiz okumadan bile habersiz kitapları sadece sesli bir şekilde birbirlerine okumuşlardır (Vandendorpe, www.digitalhumanities.org). O günlerden bu güne kitaplar sıra dışı gelişim göstermiş ve okumanın da anlamı ve önemi artmıştır. Bunun sonucu olarak tüm bireyler için okuma becerisi kazanılması gereken önemli bir yetenek haline almıştır. Okuma üzerine yapılmış araştırmalar insanların günlük amaçları ile okuma amaçları arasında bir ilişkinin olduğunu da ileri sürmektedir. Özellikle farklı eğitim kademelerindeki öğrenciler için farklı okuma materyalleri üzerinden farklı okuma stratejileri geliştirmeleri gerektiğini söylemişlerdir (Chou, 2012). Okuma fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik olmak üzere üç boyutta incelenebilir. Bireyin okuma işinden beklediği faydayı elde etmesi için okumanın bu üç boyutunda da gerekli olgunluğa ulaşması gereklidir (Başaran ve Ateş, 2009).

Kitaplar eğitim öğretimin önemli bir materyalidir. Bu materyallerin elektronik kaynaklara aktarılması okuryazarlık çalışmalarının ilgili alana yönelmesini sağlamıştır. Böylelikle ekrandan okuma kavramı literatürdeki yerini almıştır (Özen, 2014). Günümüzde okuma çok hızlı bir şekilde basılı metinlerden bilgisayarlar, laptoplar, tabletler veya akıllı telefonlar aracılığıyla e-kiaplara dönüşmektedir. Özellikle bu değişim genç nesil üzerinde daha hızlı gerçekleşmektedir. Gençler basılı kitaplar yerine daha çok ekran kitaplarını tercih etmektedir (Mangen, Walgermo, Bronnick, 2012). Teknolojik araçlar ve internet, bilgiye ulaşımı kolaylaştırıp kişilerin gelişimine büyük katkı sağlamaktadır (Yıldız ve Keskin, 2016). Teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilginin elektronik ortamda depolanması, e-kiaplara, e-gazeteler ile internet üzerinden yapılan okumalar, okuma materyali açısından bir değişiklik oluşturmuştur. Metinlerin kâğıt üzerinden okunmasının yanı sıra bilginin elektronik ortamda veya sanal ortamda paylaşımı, saklanması hatta oluşturulması yani bilginin oluşturulması ve okuma becerisindeki bu evrilme sürecinde bireylerin kazanmaları gereken, teknolojinin dayattığı bir beceri olmasının yanında elektronik araçların ekranlarından okumak bir gereklilik haline gelmiştir (Güneş, 2010; Ercan ve Ateş, 2015; Maden ve Maden, 2016; Gömleksiz, Kan ve Fidan; 2013). Bu da "ekran okuma" adıyla yeni bir okuma türünü ortaya çıkarmıştır (Baştuğ ve Keskin, 2012). Modern zamanın okuma biçimi olarak tanımlanan bu kavramla ilgili bir birlikteliğin olmadığı görülmektedir. Söz konusu bu yeni okuma şeklinin "ekran okuma", "ekrandan okuma", "e-okuma", "elektronik okuma" "dijital okuma", "hiper-okuma" şeklinde kavramsallaştırıldığı görülmektedir (Elkatmış, 2015). Fakat her ne kadar farklı kavramlar kullanılsa da ifade edilmek istenen beceri aynıdır. Bu okuma türünün öneminin kavranması ve uygulamada etkin bir şekilde kullanılması adeta bir zorunluluk hâlini almıştır (Maden, 2012).

Ekran okuma, üç bileşenden oluşan etkileşimsel bir süreçtir. Bunlar okuyucu, metin ve ortam olmaktadır. Metin, içerik ve fikirlerin düzenlendiği, yazarın amacını ortaya koyan kısımdır. Metnin yazı türü, yapısı ve yazıda sunulan düşünceler anlama sürecinde etkili öğelerdir. Bu sebeple okuyucunun metnin türü, yapısı ve okuma teknikleri hakkında bilgisi olması gerekir. Ortam ise okuyucunun metinle etkileştiği ve metni anlamaya çalıştığı yerdir. Ortam fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden ele alınmaktadır. Okuyucunun güdülenmiş olması, gürültü, ışık, ısı durumu, okuma zamanı, yeri gibi öğeler ekran okumayı etkilemektedir. Bu nedenle okuma ortamı iyi düzenlenmelidir. Ekran okumanın en önemli bileşeni okuyucudur. Okuyucu ile ekran arasında doğrudan ve aktif bir etkileşim söz konusudur. Okuyucunun gözleri, zihni, amaçları, düşünceleri, duyguları ile ekrandan sunulan metnin yapısı, içeriği, sunuluşu, okunabilirliği vb. durumlar etkileşmektedir (Güneş, www. vizyon21yy.com). Bunun yanında ekran okuma kağıttan okumadan yönleri noktasında da ayrılmaktadır. Geleneksel kitap okumalarında sayfalar soldan sağa doğru devam ederken ekran okumalarında ise yukarıdan aşağıya veya aşağıdan yukarıya doğru gerçekleşmektedir (Yıldız ve Keskin, 2016).

Ekran okuma tanım olarak bakıldığında okuma kavramından bağımsız yepyeni bir kavram değildir. Okumada geçerli olan görme, ön bilgilerle ilişkilendirme, anlam kurma, yeniden zihinsel şemalar oluşturma süreçlerinin ekrana bağlı olarak yapılan türüdür. Fakat her ne kadar tanım olarak benzese de süreç içindeki fiziksel değişkenler açısından farklılık göstermektedir.

Güneş'e (2010, 2016) göre ekran okumada göz hareketleri yatay ve dikey hareket etmekte, okuma hızı %25 oranında daha yavaş olmaktadır. Öğrencilerin, bu sebepten ötürü, anlamasını olumsuz etkileyen ekran okuma çalışma gücünün de % 30 oranında kaybolmasına neden olmaktadır. Kâğıt okumada oluşturulan uzamsal yapı, yer ve mekân algısı ekran okumada yok olmakta, yerini zihinsel düzensizlik ve karmaşıklığa bırakmaktadır. Fakat bu olumsuz etkisinin yanında ekran okuma beynimizin normal okuma sürecinde harekete geçirmedığımız çeşitli bölgelerini harekete geçirmekte, karmaşık düşünceleri izleme, kontrol etme, çok yönlü düşünme, hızlı karar verme gibi becerilerini geliştirmektedir. Bunun yanında eğitimde elektronik metinlerin kullanılmasının daha fazla kaynağa ulaşma, öğrencilerin kitap taşımaktan kurtulması, her türlü metne hızlı erişim, kâğıt israfının önlenmesi gibi konularda faydalı olacağı bir gerçektir (Ulusoy, 2016). Aslına bakıldığında ekran okuma kâğıt okumaya karşı bir alternatif değil onun tamamlayıcısı ve destekleyicisi bir nitelik taşımaktadır (Elkatmış, 2015). Sonuç olarak ekran okuma, bilgisayar ve internet teknolojisinin gelişmesine bağlı olarak ortaya çıkan, bilgisayar ve internet teknolojisi geliştikçe de değişikliğe uğrayan bir okuma türüdür (Yaman ve Dağtaş, 2013).

Ekrandan okuma araştırmalarına yönelik literatüre bakıldığında konu ile ilgili ilkökul ve ortaokul öğrencileri üzerinde (Macit ve Demir, 2016; Kuru, Kaşkaya ve Calp, 2017; Yaman ve Dağtaş, 2013; Baştuğ ve Keskin, 2012; Başaran, 2014; Güneş ve Susar Kırmızı, 2014; Ercan ve Ateş, 2015; Ertem ve özen, 2014; Maden ve Maden, 2016; Duran ve Alevli) çalışmaların olduğu, ekran okuma özyeterliliği ile ilgili (Gömleksiz, Kan ve Fidan, 2013) çalışmalara, literatür taraması niteliğinde yapılmış (Işık, 2015, Ulusoy, 2016; Güneş, 2016; Elkatmış, 2015) çalışmalara, öğretmenlerden görüş toplamaya yönelik yapılmış (Duran ve Ertuğrul, 2012) çalışmaya ve son olarak Türkçe öğretmen adayları üzerinde yapılmış (Maden, 2012) çalışmaya rastlanmıştır.

Yukarıdaki alanyazın taramasından da anlaşılacağı üzere çalışmalar genellikle ilkökul ve ortaokul çocukları, literatür taraması ve öğretmenlerin üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Dolayısıyla öğretmen adayları üzerinde yapılmış çalışmaların oldukça yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Özellikle okuma, yazma, dinleme, konuşma ve görsel okuma gibi temel öğrenme alanlarının öğretildiği sınıf öğretmenliği düzeyinde çalışmaların yapılmadığı göze çarpmaktadır. Hayatın temel gereçlerinin kullanılmasının öğretildiği ilkökul düzeyinde öğretim işi herhangi bir hata kabul etmemektedir. Hataya yer vermemek için özellikle uygulayıcıların yeterli bilişsel, duyuşsal ve motor beceri düzeyinde yeterliliğe sahip olması ve varsa tespit edilen eksiklerin telafi edilmesi kaçınılmazdır. Bu sebeple bilgisayarların ve tabletlerin sınıfa girmesiyle ve bu teknolojik araçlardan okuduğunu anlamanın önem kazandığı bu süreçte, teknolojik ürünlerle sürekli karşı karşıya gelen, kullanan ve etkileşime giren, geleceğin öğreticileri olan sınıf öğretmeni adaylarının ekrandan ve kağıttan okudukları metinleri anlama düzeylerine ve bu konudaki görüşlerine yer verdiği için önemlidir.

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının, okunabilirlik düzeyleri aynı olan, basılı ve ekrandaki metinlerden okuduklarını anlama düzeyleri arasındaki farkı belirlemek, ekran ve kâğıttan okuma ile ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Ayrıca eski eğitim materyallerinin yerini alabilecek teknolojik ürünlerin eğitim öğretim sürecinde ne kadar etkili olduğu incelenmiştir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Cinsiyete göre tüm değişkenlerde öğretmen adaylarının arasında anlamlı fark var mıdır?
- Cep telefonlarının akıllı olup olması temele alındığında kadın ve erkek öğretmen adaylarının basılı ve ekrandaki metinleri anlama düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Bilgisayarlarının olup olmaması temele alındığında kadın ve erkek öğretmen adaylarının basılı ve ekrandaki metinleri anlama düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Kadın öğretmen adaylarının bilgisayar ve cep telefonu kullanma süreleri temele alındığında basılı ve ekrandaki metinleri anlama düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
- Erkek öğretmen adaylarının bilgisayar ve cep telefonu kullanma süreleri temele alındığında basılı ve ekrandaki metinleri anlama düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Sınıf öğretmenliği anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının kağıttan ve ekrandan okudukları metinleri anlama düzeylerini çeşitli değişkenler açısından ortaya koymaya yönelik olan bu çalışmada nicel ve nitel çalışmaların bir arada kullanıldığı karma yöntemin açıklayıcı deseni kullanılmıştır. Açıklayıcı desen önce nicel verilerin toplanıp analiz edildiği ve sonrasında nicel verileri desteklemek için nitel verilerin kullanıldığı bir araştırma deseni. Araştırmanın nicel verilerinin toplanması için tarama modeli kullanılmıştır. Günümüz teknolojisinin gelişmesiyle birlikte her alanda olduğu gibi eğitim öğretim ortamlarında da etkileşime girdiğimiz araç gereçler değişmektedir. Bu araç gereçler beraberinde yeni becerileri de getirmektedir. Öğrenmenin en temel yolu olan okuma becerisi de bu değişikliğe "ekran" aracılığı ile uğramaktadır. Öğrencilerin bu yeni beceriyi sürece müdahale edilmeden ve sahip oldukları bazı değişkenler açısından ne derece etkili kullandıkları ve bu beceri ile ilgili ne düşündüklerini açıklayabilmek için çalışmada tarama modeli seçilmiştir. Tarama modeli geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan, araştırmaya konu olan olay veya bireyleri kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışan, sürece herhangi bir şekilde müdahale edilmeyen (Karasar, 2009); konu ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği ihtiyaç duyulan verilerin toplanması için veri kaynağı olan kişilere sorulan sorulardan gelen cevaplara dayalı bir araştırma deseni (Büyüköztürk ve diğerleri, 2010).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, amaçlı örnekleme ile seçilen, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 65'i kadın, 10'u erkek 75 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplamak amacıyla okunabilirlik düzeyleri aynı olan basılı metinler ve dijital ortamdaki metinler kullanılmıştır. Metinlerin okunmasının ardından öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanan "çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı, klasik ve doğru-yanlış" sorularından oluşan başarı testi uygulanmıştır. Ayrıca uygulamanın sonunda öğrenciler ile yapılandırılmış mülakat da yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan metinler Güneş'in (2009) "Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma" kitabından "Hızlı okuma nedir?" ve "Kelime tanımının önemi ve modelleri" başlıklarında alınmış olup, okuma metinleri henüz öğrencilerin görmedikleri metinlerden seçilmiştir. Metinlerin zorluk düzeyleri Ateşman'ın okunabilirlik formülüne göre hesaplanmıştır (Temur, 2003). Basılı metnin (Kelime tanımının önemi ve modelleri) zorluk düzeyi 45,262 (zor); dijital ortama aktarılan metnin (Hızlı okuma nedir?) zorluk düzeyi ise 39,409 (zor) olarak bulunmuştur. Ateşman'a (1997) göre "Okunabilirlik Sayısı: $198,825 - (40,175x - 2,610y)$ " (x =hece sayısı, y =kelime sayısı) formülü ile hesaplanmaktadır. Bunun yanında 90-100 puan arası çok kolay, 70-89 puan arası kolay, 45-69 puan arası orta güçlükte, 30-49 puan arası zor ve 1-29 puan arası da çok zor metinler olarak sınıflandırılmaktadır.

Öğrencilerin metinleri okumaları için 30 (otuz) dakika süre verilmiştir. Her bir metni okuduktan hemen sonra öğrencilere araştırmacılar tarafından geliştirilen başarı testi uygulanmıştır. Başarı testinde çoktan seçmeli (5 soru), doğru yanlışlı (5 soru), boşluk doldurmalı (5 soru) ve açık uçlu sorular (2 soru) bulunmaktadır. Başarı testinin toplamı 100 puan üzerinden değerlendirilmiş olup, her bir soru türü için minimum 0 (sıfır) puan; maksimum da çoktan seçmeli sorular için 25 (yirmi beş), boşluk doldurma soruları için 30 (otuz), doğru-yanlış soruları için 25 (yirmi beş) ve açık uçlu sorular için 20 (yirmi) puan

alabilmişlerdir. Bunların dışında öğrencilerin kağıttan ve ekrandan okumaya ilişkin görüşlerini ifade etmeleri için yapılandırılmış mülakat yapılmıştır.

Her bir soru türüne ait örnekler:

Çoktan seçmeli soru örneği

Soru: Kelime tanıma modellerinden "ikili yol modeli" görüşü aşağıdakilerden hangisine aittir?

a)Totereau   b)Coltheart   c)Wettstein   d)Badour   e)Dehaene

Boşluk doldurma soru örneği

Soru: Kelime öğreniminde kelimeyi "göz değil beyin tanır" düşüncesi .....modeline aittir.

Doğru –Yanlış tipi soru örneği

Soru: Zihinsel sözlük yoluyla kelime tanıma modeli kelimenin görsel biçiminden hareketle kelimeyi tanımadır.   ( ) Doğru   ( ) Yanlış

Açık uçlu soru örneği

Soru: Ses yoluyla kelime tanıma modeline göre kelime öğrenim süreci nasıl meydana gelir? Açıklayınız.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 15 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiş olup, değişkenler arasında anlamlı farklılığın olup olmadığına Mann Whitney U Testi ile ve puan ortalamaları alınarak bakılmıştır. Görüşme soruları ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyete Göre U-Testi Sonuçları

		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	u	p
Bilgisayar Sahipliği	Erkek	10	29	290	235	,058
	Kadın	65	39,38	2560		
Cep Telefonu akıllı/akıllı değil	Erkek	10	30,75	307,5	252,5	,152
	Kadın	65	39,12	2542,5		
Bilgisayar/Telefon Kullanma Süresi	Erkek	10	21,05	210,5	155,5	,006
	Kadın	65	40,61	2639,5		
Basılı Metinler	Erkek	10	30,40	304	249	,236
	Kadın	65	39,17	2546		
Ekran Metinleri	Erkek	10	50,65	506,5	198,5	,049
	Kadın	65	36,05	2343,5		

Sınıf öğretmenliği anabilim dalında üçüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre bilgisayar sahibi olup olmadıklarının, cep telefonlarının akıllı telefon olup olmadığının, bilgisayar/telefon kullanım sürelerinin, basılı metinleri anlama düzeylerinin, ekran metinlerini anlama düzeylerinin Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo.1'de verilmiştir.

Buna göre öğretmen adaylarının cinsiyet esasına göre bilgisayar sahibi olup olmamaları ($U=235$, $p>.05$), cep telefonlarının akıllı olup olmaması ($U=252,5$, $p>.05$), basılı metinleri anlayıp anlamaları ($U=249$, $p>.05$) alt faktörlerinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Buna karşılık; bilgisayar/telefon kullanım süreleri ($U=155,5$, $p<.05$) ve ekran metinlerini anlama düzeyleri ($U=198,5$, $p<.05$) alt faktörlerinde cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmuştur.

Sıra ortalamaları dikkate alındığında kadın öğretmen adaylarının bilgisayar/telefon kullanma sürelerinin erkek öğretmen adaylarının kullanım sürelerinden çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca erkek öğretmen adaylarının ekrandaki metinleri anlama düzeyleri kadın öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Cinsiyet temele alındığında öğretmen adaylarının düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir.

Erkek/bilgisayarı var/cep telefonu akıllı/kullanım süresi 6 saat/

"Bilgisayar daha iyi geldi bana. Kağıda bakınca yazının sıklığından dolayı bir göz korkması oldu bende. Okumaya hevesim kalmadı ama bilgisayarda böyle değildi."

Erkek/bilgisayarı var/cep telefonu akıllı/kullanım süresi 3 saat

"Teknolojik ortamda görsel olarak öğrenmek normal kağıttan görsel olarak okumadan ve öğrenmeden kolay geliyor. Ama teknolojik ortam ve görseller uzun süre sonra yorucu ve anlamayı zorlaştırıyor. Bir bilginin kalıcı ve sürekli olabilmesi için teknolojik görsellere de yer verilmelidir."

Kadın/bilgisayarı var /cep telefonu akıllı /kullanım süresi 10 saat

"Ekrandan okumakla önümde kağıttan okumak arasında fark var. Ben zaten ekrandan okuyup anlamaya çalışmayı sevmem. Çünkü benim okuduğumu anlayabilmem için önümde okuyacağım bilginin çıktısı veya kitabı olmalı. Gerekirse önemli yerlerin altını çizebilmeliyim. Benim elimde okuyabileceğim bir şeyler olmalı. Değilse ekrandan okuyarak iyi anlamam. Pek okumak bile istemem diyebilirim. Bir telefondan ya da bilgisayardan okuduğuma elimde, önümde duran kağıtta yazılı olandan daha az değer veririm. Kağıtta yazılanlar benim için daha değerli ve önemlidir. Bu yüzden ben öğretmen olduğumda öğrencilerimin önüne çıktılar veya yazılı belgeler vereceğim. Sadece bilgisayar kullanmayacağım."

Kadın/bilgisayarı var /cep telefonu akıllı /kullanım süresi 10 saat

"Bilgisayar ekranından okurken kağıttan okuduğum kadar anladığımı düşünmüyorum. Bunun sebebi olarak ise büyük ölçüde önceki yaşantılarım olduğunu düşünüyorum. Ayrıca bilgisayar ekranından okurken dikkatim daha çabuk dağılıyor, konuya hakim olamıyorum."

Yukarıda öğrenci görüşlerinden ve tablodan da anlaşıldığı üzere kadın öğrencilerin bilgisayar ve telefonu kullanma süreleri erkek öğrencilerden fazla olduğu halde, erkek öğrencilerin ekran metinlerini anlamaları daha üst düzeydedir.

Tablo 2. Kadın Öğretmen Adaylarının Cep Telefonunun Akıllı Olup Olmaması Durumuna Göre Basılı Ve U-Testi Sonuçları

		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	u	p
Basılı Metin	Akıllı Cep Tel	44	36,67	1613,5	300,5	,023
	Akıllı Değil	21	25,31	531,5		
Ekran Metni	Akıllı Cep Tel	44	35,67	1569,5	344,5	,099
	Akıllı Değil	21	27,40	575,5		

Kadın öğretmen adaylarının cep telefonlarının akıllı telefon olup olmadığına göre basılı metinleri ve ekran metinlerini anlama düzeylerinin Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo. 2'de verilmiştir.

Buna göre kadın öğretmen adaylarının basılı metinleri anlama düzeyleri (U=300,5, $p<,05$) düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Bunun yanında kadın öğretmen adaylarının ekran metinlerini anlama düzeylerinde cep telefonlarının akıllı olup olmamasına göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

Sıra ortalamaları dikkate alındığında kadın öğretmen adaylarının basılı metinleri anlamaları cep telefonları akıllı olanlarda daha yüksek düzeydedir.

Cep telefonlarının akıllı olup olmaması temele alındığında kadın öğretmen adaylarının düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir.

Kadın/cep telefonu akıllı

"Ben bir metni okurken onun altını çizmek, not almak isterim. Böylece daha iyi anladığımı düşünüyorum. Bunun dijital ortamda mümkün olduğunu düşünmüyorum. Öğretmen olduğumda teknolojik cihazları kullanacağım ama önceliğim her zaman basılı materyaller olacak."

Kadın/cep telefonu akıllı

"Sürekli ekranlara bağlı yaşıyoruz. Eminim ki gelecekte bize bunların bize çok zararı olacak. Ama basılı materyalden okumak her zaman daha kolaydır. Ekranı bakmak göz yorar hele ki bir metin varsa ve o metni anlamamız gerekiyorsa daha dikkatli bakacağımız için gözlerimiz fazlasıyla yorulur. Derste kullanılan akıllı tahtalara bile bakarken güçlük çekiyorum. Kısa süre içinde başımın döndüğünü hissediyorum ve sonrasında bütün gün dikkatim dağılıyor. Yani teknoloji ne kadar kolaylık sağlıyorsa da öğrenmek gittikçe güçleşiyor."

Kadın/cep telefonu akıllı değil

"Ekrandan okumam ile kağıttan okumamda bence büyük farklar oluştu. Ekranda okuduğum süre içinde konuya daha çok adapte oldum, daha iyi kavradım ve verilen soruları daha iyi yanıtladım. Çünkü ekranda yazılar daha büyük ve okunaklı geldiler bana. Kağıttan okuduğum sürede dikkatimi bir türlü konuya veremedim. Konu ekranda okuduğum gibi anlaşılır ve akıcı gelmedi. Tam tersi sıkıcı ve anlaşılmaz geldi. Hatta kağıttan okuduğum metnin sorularını çözerken zorlandım, ekranda okuduğum gibi akluma gelmedi. Bazı soruları da cevaplandıramadım."

Yukarıdaki öğrenci görüşlerinden ve tablodan da anlaşıldığı üzere kadın öğrencilerin cep telefonlarının akıllı olması, yani ekran ile sürekli etkileşim halinde olmaları basılı metinleri okumaları ve anlamaları hususunda olumlu etki yaratmaktadır. Aslında bulgular ve öğrenci görüşleri akıllı cep telefonlarının kullanılmasının yani ekran ile çok fazla etkileşime girmenin ekrandan okunan metinlerin anlaşılma düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olmadığını göstermektedir.

Tablo 3. Erkek Öğretmen Adaylarının Cep Telefonunun Akıllı Olup Olmaması Durumuna Göre U-Testi Sonuçları

		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	u	p
Basılı Metin	Akıllı Cep Tel	8	5,25	42	6	,711
	Akıllı Değil	2	6,50	13		
Ekran Metni	Akıllı Cep Tel	8	6	48	4	,400
	Akıllı Değil	2	3,50	7		

Erkek öğretmen adaylarının cep telefonlarının akıllı telefon olup olmadığına göre basılı metinleri ve ekran metinlerini anlama düzeylerinin Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo. 3'de verilmiştir.

Buna göre erkek öğretmen adaylarının basılı metinleri (U=6, p>,05) ve ekran metinlerini (U=4, p>,05) anlama düzeylerinde cep telefonlarının akıllı olup olmamasına göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Buradan da anlaşılmaktadır ki akıllı cep telefonu kullanmak veya ve ya kullanmamak erkek öğretmen adayları için basılı veya ekrandan okunan metinlerin anlaşılmasında anlamlı bir yordayıcı özelliğine sahip değildir.

Cep telefonlarının akıllı olup olmaması temele alındığında erkek öğretmen adaylarının düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir.

Erkek/cep telefonu akıllı değil

"Teknoloji önemlidir. Ancak her şeyi de teknolojiyi kullanarak yapmamak gerekir. Bilgisayardan okuma ile kağıttan okuma arasında fark göremiyorum. Ancak matematiksel işlemlerde zor olabilir."

Erkek/cep telefonu akıllı

"Cep telefonumu ve bilgisayarımı müzik dinlemek, mesajlaşmak, internete girmek için kullanıyorum. Facebook ve twitter hesaplarım var. Bu sitelerde paylaşımda bulunuyorum. Ayrıca son dakika haberlerini internetten takip ediyorum. Bilgiye hızlı ulaşmak için kullanıyorum."

Öğrenci görüşlerinden ve tablodan da anlaşıldığı üzere cep telefonlarının akıllı olup olmaması erkek öğrencilerin okudukları metinleri anlama düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı değildir.

Tablo 4. Kadın Öğretmen Adaylarının Bilgisayarlarının Olup Olmaması Durumuna Göre U-Testi Sonuçları

		N	Sıra Ort.	Sıra Top.	u	p
Basılı Metin	Bilgisayarı var	47	34,81	1636	338	,212
	Bilgisayarı yok	18	28,28	509		
Ekran Metni	Bilgisayarı var	47	35,48	1667,5	306,5	,087
	Bilgisayarı yok	18	26,53	477,5		

Kadın öğretmen adaylarının bilgisayarlarının olup olmadığına göre basılı metinleri ve ekran metinlerini anlama düzeylerinin Mann Whitney U-testi sonuçları Tablo. 4'de verilmiştir.

Buna göre kadın öğretmen adaylarının basılı metinleri (U=338, p>,05) ve ekran metinlerini (U=306,5, p>,05) anlama düzeylerinde bilgisayara sahip olup olmamasına göre anlamlı farklılık bulunmamaktadır.

Buradan da anlaşılmaktadır ki bilgisayar sahibi olmak veya olmamak kadın öğretmen adayları için basılı veya ekrandan okunan metinlerin anlaşılmasında anlamlı bir yordayıcı özelliğe sahip değildir.

Araştırmaya katılan erkek öğretmen adaylarının tamamı bilgisayar sahibi olduğu için verileri karşılaştırılmamıştır.

Tablo 5. Kadın Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Basılı Metinleri Anlama Düzeyleri Betimsel İstatistikleri

Kullanma Süresi	N	Ort.	Ss
0 – 2 saat	10	42,90	13,41
2 – 4 saat	7	40,71	17,28
4 – 6 saat	8	44,12	18,91
6 – 8 saat	8	47,75	20,96
8 ve daha fazla	32	47,37	14,11

Tablo. 5’de kadın öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre basılı metinleri anlama düzeyleri betimsel istatistikleri verilmiştir.

Tablo 6. Kadın Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Basılı Metinleri Anlama Düzeyleri Anova Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	395,181	4	98,795	,391	,814	
Gruplar İçi	15168,204	60	252,803			
Toplam	15563,385	64				

Tablo. 6’ya bakıldığında ise kadın öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre (F=,391, p=,814) basılı metinleri anlama düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 5 ve 6’dan da görüldüğü üzere kadın öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu 8 saat ve üzerinde bilgisayar ve cep telefonları ile zaman geçirmektedirler. Diğer saat aralıklarında ise ortalama eşit düzeyde dağılımın söz konusu olduğu görülmektedir. Hangi saat aralığında teknolojik ürünlerle etkileşiyor olsalar da basılı metinlerden girmiş oldukları başarı testlerinden almış oldukları puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu da görülmektedir. Bu iki tablodan da anlaşılmaktadır ki ekranla çok fazla etkileşime giriyor olsalar da kadın öğretmen adayları için geçirdikleri bu zaman basılı metinlerden okuduklarını anlayıp anlamamaları hususunda anlamlı bir yordayıcı özelliğe sahip değildir.

Tablo 7. Kadın Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Ekran Metinlerini Anlama Düzeyleri Betimsel İstatistikleri

Kullanma Süresi	N	Ort.	Ss
0 – 2 saat	10	37,20	13,86
2 – 4 saat	7	41,42	11,17
4 – 6 saat	8	42,12	10,65
6 – 8 saat	8	39,62	12,85
8 ve daha fazla	32	44,06	10,21

Tablo. 7’de kadın öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre ekran metinlerini anlama düzeyleri betimsel istatistikleri verilmiştir.

Tablo 8. Kadın Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Ekran Metinlerini Anlama Düzeyleri Anova Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	413,815	4	103,454	,810	,524	

Gruplar İçi	7667,939	60	127,799
Toplam	8081,754	64	

Tablo. 8'e bakıldığında ise kadın öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre (F=,810, p=,524) ekran metinlerini anlama düzeyleri arasında bir farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 7 ve 8'den da anlaşılacağı üzere kadın öğretmen adayları benzer şekilde hangi saat aralığında bilgisayar ve cep telefonu ile etkileşime geçiyor olsalar da ekrandan okudukları metinlerden girmiş oldukları başarı testlerinden almış oldukları puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Aralarındaki ortalama puan değerlerinin de Tablo 8'de görüldüğü üzere okudukları metinleri anlama düzeylerinde anlamlı farklılık yaratmaya ve yordayıcı bir özelliğe sahip olmasına yetmediği görülmektedir.

Özetle Tablo. 5, Tablo. 6, Tablo. 7, Tablo. 8 verilerinden hareketle kadın öğretmen adaylarının cep telefonları ve bilgisayarla geçirdikleri zamanın değişmesi ekrandan veya basılı metinlerden okuduklarını anlamaları düzeylerinde anlamlı bir yordayıcı olmadığı görülmektedir.

Aşağıda yukarıdaki verileri destekleyici öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Kadın/cep telefonu ve bilgisayar ile geçirilen süre 6 saat

"Benim için görsellik önemlidir. Anlamakta ve anlatmakta görsel şeyler görmek ve göstermek isterim. Bu nedenle sınıfta bilgisayar ve projeksiyon cihazı kullanmak isterim. Böylece öğretilenler daha fazla akılda kalır. Bu yüzden teknolojinin görsel yönünü destekliyorum. Ama bunun dışında teknoloji olmadan görselliği yaratabiliyorsa bence kitaplar da etkili, yani ben renkli, resimli kitapları kurcalamaktan hala çok zevk alıyorum."

Kadın/cep telefonu ve bilgisayar ile geçirilen süre 13 saat

"Cep telefonumu ve bilgisayarımı genelde haberleşmek için kullanıyorum. Arkadaşlarımla dedikodu yapıyorum. Bazen de ders tekrarı yapmak için. Derslerde hocaların yazdığı şeylerin resmini çekip ders çalışıyorum. Sosyal medyaya da takılıyorum. Facebook, instagram ve twitter hesaplarım var. Orada fotoğraflarımı paylaşıyorum. Ama sınavlar için falan ders çalışacaksam resimlerin çıktılarını alarak çalışıyorum. Öyle daha iyi."

Kadın/cep telefonu ve bilgisayar ile geçirilen süre 3 saat

"Teknolojinin eğitim için önemli olduğunu fakat çok zaman geçirmenin sağlık açısından sakıncalı olduğunu düşünüyorum. Bu yüzden cep telefonumu ve bilgisayarımı olabildiğince az zamanda daha çok mesajlaşmak, sosyal medya sitelerindeki hesaplarımı kontrol etmek için kullanıyorum. Bazen de güncel veya tarihi bilgileri okumak için kullanıyorum. Ben aslında hala okumanın kitaplardan olması gerektiğini düşünenlerdenim."

Tablo 9. Erkek Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Basılı Metinleri Anlama Düzeyleri Betimsel İstatistikleri

Kullanma Süresi	N	Ort.	Ss
0 – 2 saat	2	28,5	3,53
2 – 4 saat	3	44,66	7,50
4 – 6 saat	5	40	9,56
6 – 8 saat	-	-	-
8 ve daha fazla	-	-	-

Tablo. 9'da erkek öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre basılı metinleri anlama düzeyleri betimsel istatistikleri verilmiştir.

Tablo 10. Erkek Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Basılı Metinleri Anlama Düzeyleri Anova Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	321,733	2	160,867	2,293	,171	
Gruplar İçi	491,167	7	70,167			
Toplam	812,900	9				

Tablo. 10'da bakıldığında ise erkek öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre (F=2,293, p=,171) basılı metinleri anlama düzeyleri arasında bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 9 ve 10'dan görüldüğü üzere erkek öğretmen adayları genel anlamda 0-6 saat aralığında bilgisayar ve cep telefonu ile zaman geçirmektedir. 6 saat sonrasında bu cihazlarla etkileşime giren erkek öğrenci araştırma grubu içerisinde yer almamaktadır. Bu durum Tablo 1'in sonuçlarında karşımıza anlamlı farklılık olarak çıkmaktadır. Bu durumun sonucu olarak erkek öğretmen adaylarının basılı metinlerden okuduklarını içeren başarı testinden almış oldukları puan ortalamalarının da birbirine yakın olduğu Tablo 9'da görülmektedir. Yine Tablo 10'dan da görüleceği üzere erkek öğretmen adayları için geçirdikleri bu zaman basılı metinlerden okuduklarını anlayıp anlamamaları hususunda anlamlı bir farklılık oluşturmaya yetmemiş olup yordayıcı bir özelliğe de sahip değildir.

Tablo 11. Erkek Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Ekran Metinlerini Anlama Düzeyleri Betimsel İstatistikleri

Kullanma Süresi	N	Ort.	Ss
0 – 2 saat	2	44	16,97
2 – 4 saat	3	58	17,08
4 – 6 saat	5	59,8	923,09
6 – 8 saat	-	-	-
8 ve daha fazla	-	-	-

Tablo. 11'de erkek öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre ekran metinlerini anlama düzeyleri betimsel istatistikleri verilmiştir.

Tablo 12. Erkek Öğretmen Adaylarının Bilgisayar ve Telefon Kullanım Sürelerine Göre Ekran Metinlerini Anlama Düzeyleri Anova Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	372,100	2	186,050	,433	,665	
Gruplar İçi	3004,800	7	429,257			
Toplam	3376,900	9				

Tablo. 12'ye bakıldığında ise erkek öğretmen adaylarının bilgisayar ve telefon kullanım sürelerine göre (F=,433, p=,665) ekran metinlerini anlama düzeyleri arasında bir farklılık olduğu görülmektedir.

Tablo 11 ve 12'ye bakıldığında ise erkek öğretmen adaylarının benzer şekilde 0-6 saat aralığında bilgisayar ve cep telefonu ile zaman geçirdikleri görülmektedir. Bu durumun sonucu olarak erkek öğretmen adaylarının ekrandan okudukları metinlerden girdikleri başarı testinden almış oldukları puan ortalamalarının da birbirine yakın olduğu Tablo 11'de görülmektedir. Yine Tablo 12'den de anlaşılmaktadır ki erkek öğretmen adayları için geçirdikleri bu zaman ekrandan okudukları metinleri anlayıp anlamamaları hususunda anlamlı bir farklılık oluşturmaya yetmemiş olup yordayıcı bir özelliğe de sahip değildir.

Sonuç olarak Tablo. 9, Tablo. 10, Tablo. 11, Tablo. 12 verilerinden hareketle erkek öğretmen adaylarının cep telefonları ve bilgisayarla geçirdikleri zamanın değişmesi ekrandan veya basılı metinlerden okuduklarını anlamaları hususunda anlamlı bir yordayıcı özelliğe sahip olmadığı görülmektedir.

Aşağıda yukarıdaki verileri destekleyici öğrenci görüşlerine yer verilmiştir.

Erkek/cep telefonu ve bilgisayar ile geçirilen süre 6 saat

"Cep telefonumu ve bilgisayarımı müzik dinlemek, mesajlaşmak, internete girmek için kullanıyorum. Facebook ve twitter hesaplarım var. Bu sitelerde paylaşımda bulunuyorum. Ayrıca son dakika haberlerini internette takip ediyorum. Bilgiye hızlı ulaşmak için kullanıyorum."

Erkek/ cep telefonu ve bilgisayar ile geçirilen süre 4 saat

"Öğrenmede materyal kullanımı mutlaka olmalı. Çünkü öğrenme dikkat sayesinde olmakta. Teknoloji ile konuya somut örnekler yaratmak ve kalıcılığı sağlamak daha kolay oluyor. Yani düz bir metni belge şeklinde okumakla bilgisayar ekranından okumakta fark vardır. Teknoloji bu kadar gelişmişken yazıyı belgeden

okumak metnin içeriği hakkında ilgi çekiciliği yaratmıyor. Ama yine de alışık olduğumuz bir durum var. O da hep kitaplardan okumak. Bu yüzden bence ben ikisinde de başarılı olmuşudur diye düşünüyorum."

Erkek/ cep telefonu ve bilgisayar ile geçirilen süre 3 saat

"Teknolojinin kullanılması eğitim sürecinde önemlidir. Bence elimizdeki bir metin ya da teknoloji ile bilgisayar, telefon gibi şeylerden okumanın bir farkı yok. Bilgisayarda da tekrar okudum, elimdeki kâğıdı da tekrar okudum ve ikisinde de okuma ihtiyacı hissettim. Bu ikisi arasında dediğim gibi bir fark yok benim açımdan yani."

Erkek/ cep telefonu ve bilgisayar ile geçirilen süre 5 saat

"Cep telefonum ve bilgisayarım çok zaman geçiriyorum. Boş kaldığım her an elim telefonuma gidiyor. Aslında pek hoşuma giden bir durum değil. Telefonumu en çok mesajlaşmak için kullanıyorum. Mesajlaşacak biri olmayınca da oyun oynuyorum veya sosyal medyaya takılıyorum. Bence bu kadar çok teknolojiyle zaman geçiyor olmam buradan okuyup öğrenmeme de fayda sağlıyor."

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Teknolojinin gelişiminin yakından takip edilmesi insan yaşamına her alanda kolaylık ve katkı sağlamakla beraber artık hayatımızın kaçınılmaz bir parçası olmuştur. Ancak sağladığı bu fayda ve kolaylaştırıcı etkinin yanında teknolojik araçların (özellikle cep telefonu ve bilgisayar için) bilinçli kullanılmaması ile beraber bu araçlar aracılığıyla kazanmamız gereken bazı temel becerilerin edinimi de sekteye uğramaktadır. Bu temel becerilerin ilk sırasında bahsi geçen araçlardan okumak ve okuduğunu anlamak gelmektedir. Bu beceri olması gereken düzeyde kazanılmadığı zaman da hem eski alışkanlıklarımıza bağlılığımız devam etmekte hem de elimizin altındaki üstün teknolojik ürünleri etkili kullanamadığımız gerçeği sonucu karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle özellikle bilgisayar ve akıllı cep telefonları ile girdiğimiz etkileşimin kalitesini artırmak için bu araçlardan öğrenmeyi öğrenmemiz de kaçınılmaz bir gerçektir.

Araştırma sonuçlarından hareketle, öğretmen adaylarının cinsiyete göre bilgisayar ve akıllı cep telefonuna sahip olması noktasında aralarında farklılık görünmemektedir. Öğretmen adaylarının hem çağın bir gerekliliği olarak hem de mesleklerinin icrası için artık teknolojiyi takip etmenin ve kullanabilmenin kaçınılmaz olduğunun farkına vardığı ve bu sebeple hem bilgisayar hem de akıllı cep telefonlarına sahip olduğu düşünülmektedir. Benzer şekilde Kuyucu'da (2017) ve Özaşçılar (2009) yapmış oldukları çalışmalarda akıllı cep telefonuna sahip olmanın cinsiyete göre farklılık yaratmadığı bulguna ulaşmıştır. Aynı şekilde sonucu sadece öğretmenlere mal edilemese de TÜİK'in (2016) yapmış olduğu araştırmada profesyonel meslek gruplarına dâhil olan bireylerin %96,3'nün bilgisayar ve %97,1'inin de internete sahip olduğu; ayrıca eğitim durumu esas alındığında da yine erkeklerin %95,6'sının, kadınların ise %95,7'sinin internete sahip olduğu ve hanelerin %96,9'unda akıllı cep telefonu ve cep telefonuna sahip olduğu sonucu ile de ilişkilendirebiliriz. Fakat bu temel gereksinimden ötürü bu teknolojik donanımına sahip olsalar da kullanım süresi noktasında farklılaştıkları görülmektedir. Bunun sebebinin de bu teknolojik araçları henüz ortak bir amaç için kullanmadıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bunu da kendileri şu şekilde ifade etmektedirler. "Telefonumu ve bilgisayarımı oyun oynamak için, haberleşmek için, arkadaşarımla konuşmak için kullanıyorum. Facebook, line ve instagram hesaplarım var ve sürekli paylaşımda bulunuyorum." Bu iki sonuca benzer şekilde Akkoyunlu'da (2010) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin cinsiyete göre teknoloji farkındalık ve teknik erişim düzeylerinin yüksek olduğu buna karşın ise bilgi iletişim teknolojilerini kullanmadaki yetkinlik düzeylerinin orta seviyede olduğunu tespit etmiştir.

Bunun yanında bilgisayar ve akıllı cep telefonlarına sahip olmak ve bunları kullanmak noktasında öğretmen adaylarında cinsiyete göre farklılık olmasa da okudukları metni nereden okudukları hususunda tercihlerini eski alışkanlıkları noktasında kullandıkları verdikleri cevapların sıra ortalama puanlarından görülmektedir. Bunun sebebinin de belki hala etkili ekran okuma becerilerine sahip olmadıkları düşüncesinden ve mevcut alışkanlıkların kolay terk edilemiyor olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Bu sonuca benzer şekilde Başaran'ın (2014) ilkökul 4. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı ekrandan ve kâğıttan okumanın okuduğunu anlama, okuma hızı ve metne karşı geliştirilen tutum üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında öğrencilerin hikâye edici metinleri ekrandan ziyade kâğıttan okumaktan daha çok hoşlandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmen adaylarının cep telefonlarının akıllı olup olmaması durumuna göre basılı ve ekran metinlerini anlama ile ilgili araştırma sonuçlarına bakıldığında ise kadın öğretmen adaylarının basılı metinleri anlamalarında cep telefonu akıllı olanların lehine farklılık göze çarpmaktadır. Bunun sebebinin özellikle kadın öğretmen adaylarında ekranı sosyal medyaya katılım ve kontrol amaçlı kullanmaları esnasında bilgiye

ulaşma ve ulaştığı bilgiyi anlamaya becerilerine katkı sağladığı ve bunun sonucu olarak da internet ile geçirmiş oldukları zaman içerisinde erkeklere nazaran okuduklarını anlamada daha başarılı oldukları düşünülebilir. Bu sonucu destekler biçimde Duran ve Alevli'nin (2014) ekrandan okumanın sekizinci sınıf öğrencilerinde anlamaya etkisi başlıklı çalışmada kız öğrencilerin hem ekrandan okuduğunu anlama puanları hem de basılı metinden okuduğunu anlama puanları erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmen adaylarının bilgisayar ve akıllı cep telefonu kullanım sürelerine göre basılı ve ekrandan okudukları metinleri anlama düzeylerinde de hem erkek hem de kadın öğretmen adayları için anlamlı farklılık bulunamamıştır. Buradan da anlaşılmaktadır ki gün içerisinde bu araçlarla geçirdikleri zamanın anlama becerileri üzerinde herhangi bir yordayıcı etkisi bulunmamaktadır. Bu sonuçla paralel olarak Gömleksiz, Kan ve Fidan'ın (2013) öğretmen adaylarının ekran okuma özyeterlikleri üzerinde yaptıkları çalışmada hem erkek hem de kadın öğretmen adaylarının okuduklarını anlama alt boyutunda yüksek düzeyde özyeterliğe sahip oldukları görülmüş; her iki cinsiyet grubu da ekran okumada zorluk çekmedikleri yani her iki metni okumada da aynı düzeyde başarılı oldukları tespit edilmiştir. Yine Yaman ve Dağtaş (2013) 8. sınıf öğrencileri üzerinde ekrandan okumanın okuduğunu anlamaya etkisine baktığı çalışmada ekrandan okumanın deney ve kontrol grupları arasında anlamlı farklılık yaratmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlardan da anlaşılmaktadır ki cep telefonu ve bilgisayar ile ister deneysel bir süreçte olsun isterse özyeterlik düzeyinde olsun anlamlı bir farklılığın oluşmadığı, her ikisi için de birbirini yordayıcı özelliğe sahip olmadığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

Araştırmanın önemi sunulurken çalışmanın benzerlerinin öğretmen adayları üzerinde yapılmadığına değinmiştik. Bu gerçeğin dışında yukarıdaki tüm sonuçları destekler şekilde Macit ve Demir'in (2016) dördüncü sınıf öğrencilerinin ekran okuma becerilerini değerlendirdiği çalışmada öğrencilerin ekran okuma tercih düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği ve ekran okuma beceri düzeylerinin ise cinsiyet değişkenine göre kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık gösterdiği; öğrencilerin haftalık bilgisayar kullanma süreleri ile ekran okuma tercihleri ve ekran okuma becerilerinde ise farklılık bulunamamıştır. Buna benzer olarak Ercan ve Ateş'in (2015) ekrandan okuma ile kâğıttan okumanın 6. sınıf öğrencilerinin anlama düzeyi açısından karşılaştırılmasının yapıldığı çalışmada öğrencilerin kâğıttan okudukları metinleri daha iyi anladıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğrencilerin ekrandan ya da kâğıttan okuduğunu anlama düzeyinin cinsiyete göre değişmediği saptanmıştır. Ancak evinde bilgisayara ve/veya internet erişimine sahip olan öğrencilerin hem ekrandan hem de kâğıttan okuduğunu anlamada bu imkânlara sahip olmayan arkadaşlarına göre daha başarılı oldukları görülmüştür. Yine Başaran'ın (2014) ilkökul 4. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı ekrandan ve kâğıttan okumanın okuduğunu anlama, okuma hızı ve metne karşı geliştirilen tutum üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmada öğrencilerin hem hikâye edici hem de bilgi verici metinleri ekrandan veya kâğıttan okumalarının onların metni anlaması ve okuma hızları üzerinde manidar bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan bu çalışmanın sonuçlarının aksine olarak da Baştuğ ve Keskin'in (2012) ilkökul öğrencileri üzerinde yaptığı okuma becerilerinin okuma ortamı açısından karşılaştırılması çalışmada öğrencilerin ekran ve kâğıttan okuma durumuna göre kâğıttan okuma lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı ve yine öğrencilerin kâğıttan okumada hız, doğruluk ve anlama yönünden ekrandan okumaya göre daha başarılı olduğu sonucuna ulaştığı görülmektedir. Ertem ve Özen'in (2014) ilkökul öğrencileri üzerinde yaptığı metinleri ekrandan okumanın anlam kurma üzerine etkisi adlı çalışmada ise genel anlamda anlam kurma açısından geleneksel okuma lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Sonuç olarak; öğretmen adaylarının öğrenmek için hala kitabı defteri, ellerine alıp üzerinde yazıp çizebilecekleri somut materyalleri tercih eden "gelenekselci"; fakat her türlü teknolojik gelişmeyi yakından takip edip, en kısa zamanda sahip olan "yenilikçi" nesillerin ellerinin altında bulunan teknolojiyi özellikle meslek edindikleri alanda yani eğitim-öğretim sürecinde etkili kullanmaları için olabildiğince çok yaşantıya maruz bırakılmaları gerektiği düşünülmektedir.

Öneriler

Öğretmen adaylarının özellikle bilgisayar ve cep telefonları ile geçirdikleri zamanın kalitesini artırmak ve etkili kullanımı noktasında farkındalık yaratmak için eğitimler verilebilir.

Öğretmen adaylarına lisans eğitimleri süresince verilen uygulama derslerinin bir kısmının bilgisayarlar ve cep telefonları üzerinden planlanması ve sunumunun yaptırılması sağlanabilir.

Bilgisayar ve cep telefonu ile geçirilen zamanın bağımlılık haline dönüşmemesi ve etkisini kaybetmemesi hususunda öğretmen adaylarına teknoloji bağımlılığı eğitimleri verilebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akkoyunlu, B.; Soylu, M.Y. (2010). Öğretmenlerin Sayısal Yetkinlikleri Üzerine Bir Çalışma. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 24 (4), 748-768
- Akyol, H. (2016). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Pegem Akademi: Ankara
- Ateşman, E. (1997). Türkçe'de Okunabilirliğin Ölçülmesi. *Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi*, 58, 171-174.
- Başaran, M. (2014). 4. Sınıf Seviyesinde Ekrandan ve Kâğıttan Okumanın Okuduğunu Anlama, Okuma Hızı ve Metne Karşı Geliştirilen Tutum Üzerindeki Etkisi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2)
- Başaran, M., Ateş, S. (2009). İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Okumaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (1), 73-92
- Baştuğ, M.; Keskin, H.K. (2012). Okuma Becerilerinin Okuma Ortamı Açısından Karşılaştırılması: Ekran mı kâğıt mı? *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (3), 73-83
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, E.K.; Akgün, Ö.E.; Karadeniz, Ş.; Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi: Ankara
- Chou, I.C. Understanding on-screen reading behaviors in academic contexts: a case study of five graduate English-as-a-second-language students. *Computer Assisted Language Learning*, 25 (5), 411-433
- Duran, E.; Alevli, O. (2014). Ekrandan Okumanın Sekizinci Sınıf Öğrencilerinde Anlamaya Etkisi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2 (1), 1-11
- Duran, E.; Ertuğrul, B. (2012). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Elektronik Ders Kitaplarına Yönelik Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (2), 347-365
- Elkatmış, M. (2015). Kağıttan Ekran: Ekran Okuma. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (18), 1-15
- Ercan, A.N.; Ateş, M. (2015). Ekrandan Okuma İle Kâğıttan Okumanın Anlama Düzeyi Açısından Karşılaştırılması. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10 (7), 395-406
- Ertem, İ.S.; Özen, M. (2014). Metinleri Ekrandan Okumanın Anlam Kurma Üzerine Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 24, 319-350
- Gömlüksiz, M.N.; Kan, A.Ü.; Fidan, E.K. (2013). Öğretmen Adaylarının Ekran Okuma Özyeterlik Düzeylerine İlişkin Görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 138-159
- Güneş, F. (2009). *Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara
- Güneş, F. (2010). Öğrencilerde Ekran Okuma ve Ekranik Düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (14), 1-20
- Güneş, F. (2012). Okumada Küçük Harflerin Büyük Gücü. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 93-108
- Güneş, F. (2016). Kâğıttan Ekran Okuma Alanındaki Gelişmeler. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 1 – 18
- Güneş, F. http://vizyon21yy.com/documan/Genel_Konular/Bilim/Ekran_Okumada_Verimlik.pdf Erişim: 28.03.2016
- Güneş, F.; Susar Kırmızı, F. (2014). E-Kitap Okumaya Yönelik Tutum Ölçeğinin (EKOT) Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 196 – 212
- Işık, A.D. (2015). Features of Mobile Devices and Its Implications into Education: A Literature Review. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (6), 188-198
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Kuru, O.; Kaşkaya, A.; Calp, Ş. (2017). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Kağıttan Ve Ekrandan Okuduğunu Anlama Becerilerinin Sınanması; Öğretmen Ve Öğrenci Görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (13), 70-84
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde Akıllı Telefon Kullanımı Ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Sorunsalı: "Akıllı Telefon (Kolik)" Üniversite Gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7 (14), 328-359
- Macit, İ.; Demir, M.K. (2016). Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Ekran Okuma Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11 (3), 1647-1664
- Maden, S. (2012). Ekran Okuma Türleri ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Ekran Okumaya Yönelik Görüşleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1 (3), 1-16
- Maden, S.; Maden, A. (2016). Ortaöğretim Öğrencilerinin Ekran Okumaya Yönelik Tutumları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi Dergisi*, 5 (3), 1305-1319

- Mangen, A.; Walgermo, B.R.; Bronnack, K. (2012). Reading linear texts on paper versus computer screen: Effects on reading comprehension. *International Journal of Educational Research*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijer.2012.12.002>, 58, 61-68
- Özaşçılar, M. (2009). Cep Telefonu Kullanımının Sosyolojik Boyutu "Bireysel Güvenlik ve Günlük Hayattaki Yeri. *İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi
- Özen, M. (2014). 5. Sınıf Öğrencilerinin Kâğıttan Okuma İle Ekrandan Okuma Arasında Metin Türlerine Ve Cevap Kaynaklarına Göre Anlam Kurma Farklılıkları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi
- Temur, T. (2003). Okunabilirlik (Readability) Kavramı. *TÜBAR. Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı-XIII*, 169-180
- Topuzkanamış, E.; Maltepe, S. (2010). Öğretmen Adaylarının Okuduğunu Anlama Ve Okuma Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. *TÜBAR-XXVII*, 655-677
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu). (2016). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21779> adresinden 26.05.2018 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Ulusoy, K. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Değer Aktarımı ve E-Okuma "Ekran Okuma". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17 (1), 401-418
- Vandendorpe, C. Reading on Screen: The New Media Sphere. 23.05.2018 tarihinde <http://digitalhumanities.org/companion/view?docId=blackwell/9781405148641/9781405148641.xml&doc.view=print&chunk.id=ss1-5-4&toc.depth=1&toc.id=0> adresinden erişim sağlanmıştır.
- Yaman, H., Dağtaş, A. (2013). Ekrandan Okumanın Okuduğunu Anlamaya Etkisi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1 (2), 64-79.
- Yıldız, N.; Keskin, H. (2016). Ergenlik Dönemindeki Öğrencilerin Dijital ve Matbu Okumaya Karşı Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 344-361

İletişim/Correspondence

Dr. Öğr. Üyesi Oğuzhan KURU
okuru82@hotmail.com